

Evaluatierapport onderzoeksvisite
Christelijke Hogeschool Ede (CHE)

Evaluatierapport onderzoeksvisitatie

Christelijke Hogeschool Ede (CHE)

Hobéon® Management Consult BV

Datum:

4 oktober 2022

Evaluatiecommissie:

Fred de Bruijn

Gaby Jacobs

Rick Kwekkeboom

Derk Jan Kiewiet

Secretaris

Inge van der Hoorn

INHOUDSOPGAVE

1.	OPDRACHT EN WERKWIJZE	1
2.	HET ONDERZOEKSPROFIEL EN ONDERZOEKSPROGRAMMA	4
2.1	Onderzoeksprofiel en -programma	4
2.2	Indicatoren	6
3.	ORGANISATIE, MENSEN EN MIDDELEN EN SAMENWERKING	8
3.1	Organisatie	8
3.2	Mensen en middelen	8
3.3	Samenwerkingsverbanden	10
4.	KWALITEIT VAN ONDERZOEK	12
5.	RESULTATEN EN IMPACT	15
5.1	Valorisatie naar beroepspraktijk en samenleving	15
5.2	Resultaten op het gebied van onderwijs en professionalisering	17
5.3	Kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein	18
6.	KWALITEITSZORG	20
7.	EINDOORDEEL	22
8.	AANBEVELINGEN	23
	BIJLAGE 1 Samenstelling evaluatiecommissie	24
	BIJLAGE 2 Programma visitatie CHE	25
	BIJLAGE 3 Bestudeerde documenten	27

1. OPDRACHT EN WERKWIJZE

Onderzoekseenheid

De scope van deze onderzoeksvisiting is het praktijkgerichte onderzoek dat wordt uitgevoerd binnen de Christelijke Hogeschool Ede (hierna CHE). Het onderzoek op de CHE wordt uitgevoerd door negen lectoraten. Bijna alle lectoraten zijn verbonden aan een opleiding van de CHE.

In 2019 is een onderzoeksprofiel ontwikkeld waar elk van de lectoraten op eigen wijze een bijdrage aan levert. Kort samengevat is het onderzoeksprofiel gericht op 'de kracht van relaties'.

De negen lectoraten van de CHE zijn weergegeven in onderstaand overzicht. Er is een tiende lectoraat in ontwikkeling, dat verbonden wordt aan de nog jonge opleiding ICT.

Lectoraat (incl. onderzoeklijnen)	Lector	Sinds	Verbonden opleidingen
Jeugd en Gezin <ul style="list-style-type: none"> Professioneel opvoeden Therapie voor jeugd en gezien Gezondheidsbevordering van kwetsbare doelgroepen Herstel van relaties	Martine Noordegraaf	2008	B Social Work M Speltherapie M Contextuele benadering
Zorg voor Voeding en Gezondheid <ul style="list-style-type: none"> Leefstijl in de zorg Gezondheidsbevordering in de wijk	Willemieke Kroeze	2018	B Verpleegkunde
Informele Netwerken en Laatmoderniteit <ul style="list-style-type: none"> Dialogisch samenwerken Bouwen aan de civil society Religie en sociaal werk Sociaal werk en gezin of familie	Wim Dekker	2017	B Social Work
Samen Divers <ul style="list-style-type: none"> Sociale cohesie in de klas	Gert-Jan Veerkamp	2020	Pabo
Zingeving in Nieuwe Geloofsgemeenschappen <ul style="list-style-type: none"> Heil in nieuwe geloofsgemeenschappen	Sake Stoppels	2018	Theologie
Dienstbaar Organiseren <ul style="list-style-type: none"> Netwerkorganisatie Meervoudige waardecreatie Sustainable HRM Mens & ICT	Henk Kievit	2013	Bedrijfskunde MER
Journalistiek en Communicatie <ul style="list-style-type: none"> Journalistiek Communicatie	Vacant	2009	Communicatie Journalistiek
Bezieling en Professionaliteit <ul style="list-style-type: none"> Christelijke professie	Vacant	2019	CHE-breed
Diversiteit en Professionaliteit <ul style="list-style-type: none"> Botsende perspectieven	Bernhard Reitsma	2018	CHE-breed

Tabel 1. Overzicht lectoraten CHE

Context van de evaluatie

De invoering van het landelijk kwaliteitszorgstelsel voor onderzoek in het hbo is het kader waarbinnen deze evaluatie heeft plaatsgevonden. Een hogeschool wordt geacht het functioneren van de lectoraten (extern) te laten evalueren en dit systematisch aan te pakken. Deze onderzoeksvisiting maakt hier deel van uit.

De vijf basisvragen van het Brancheprotocol 2016-2022 stonden centraal in het beoordelingskader. Deze vragen zijn gericht op het bepalen van de kwaliteit van het onderzoek. De Commissie Evaluatie Kwaliteit Onderzoek (CEKO) houdt toezicht op de uitvoering van het BKO.

Samenstelling onderzoekscommissie

In opdracht van en in samenspraak met de opdrachtgever is een externe evaluatiecommissie ingesteld. Deze commissie heeft het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek (BKO) 2016-2022 gehanteerd.

De commissie bestaande uit representanten van onderwijs, wetenschap en beroepspraktijk is voor deze evaluatie als volgt:

- De heer ir. Fred de Bruijn, zelfstandig adviseur
- Mevrouw prof. dr. Gaby Jacobs, hoogleraar humanistisch geestelijke verzorging aan de Universiteit voor Humanistiek
- Mevrouw dr. ir. Rick Kwekkeboom, lector Langdurige Zorg en Ondersteuning aan de Hogeschool van Amsterdam
- De heer dr. Derk Jan Kiewiet, directeur van het Strategic Entrepreneurship Research Centre van Hogeschool Windesheim

Een uitgebreidere beschrijving van functies en kennisgebieden vindt u in Bijlage 1.

De door de individuele leden van de commissie ondertekende onafhankelijkheidsverklaringen zijn in het bezit van de secretaris van de commissie. Hierin verklaren de leden o.a. vijf jaar voorafgaand aan de visitatie geen professionele werkrelatie met de hogeschool te hebben gehad.

Mevrouw Inge van der Hoorn MSc trad op als secretaris van de evaluatiecommissie.

Het beoordelingskader en de opbouw van het rapport

Voor de evaluatie is gebruik gemaakt van het beoordelingskader dat is vastgelegd in het 'Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek 2016-2022'. Het rapport is geordend naar de vijf standaarden uit het beoordelingskader.

1. De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijbehorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.
2. De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.
3. Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek.
4. De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van:
  - a. de beroepspraktijk en de samenleving
  - b. onderwijs en professionalisering
  - c. kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomeinHet onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden.
5. De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluaties uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen.

Het evaluatierapport heeft de volgende opbouw:

- Hoofdstuk 2 behandelt het onderzoeksprofiel en onderzoeksprogramma (standaard 1).
- Hoofdstuk 3 beschrijft de organisatie, mensen en middelen en samenwerking (standaard 2)
- Hoofdstuk 4 richt zich op de kwaliteit van het onderzoek (standaard 3)
- Hoofdstuk 5 beschrijft de resultaten en de impact van het onderzoek van de CHE (standaard 4)
- Hoofdstuk 6 behandelt tot slot de kwaliteitszorg voor zover relevant voor deze onderzoeksvisitatie (standaard 5).

De werkwijze

De CHE heeft een zelfevaluatierapport met onderliggende documentatie aangeleverd. Via aanvullende informatie en de site-visit is een volledig beeld ontstaan. Tevens is een selectie van inhoudelijke publicaties opgevraagd en door de commissie bekeken.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 4 en 5 april 2022. Het programma is opgenomen als Bijlage 2. De gesprekken konden in een open sfeer gevoerd worden en zijn aan beide zijden van de tafel als inhoudelijk, open en boeiend ervaren. Het conceptrapport is op 20 mei 2022 aan de CHE aangeboden voor wederhoor.

2. HET ONDERZOEKSPROFIEL EN ONDERZOEKSPROGRAMMA

Standaard 1: De onderzoekseenheid heeft een relevant, ambitieus en uitdagend onderzoeksprofiel en een onderzoeksprogramma met bijbehorende doelen die zijn geoperationaliseerd in een aantal indicatoren.

2.1 Onderzoeksprofiel en -programma

Sinds 2017 is door de CHE toegewerkt naar een gezamenlijk onderzoeksprofiel, dat in 2019 is vastgesteld. Voor die tijd had iedere lector de ruimte om samen met de aan het lectoraat verwante opleiding(en) te bepalen waar het de focus op wilde leggen. Die ruimte is er nu nog steeds – onderzoeklijnen faseren uit en er worden nieuwe onderzoeklijnen gestart – maar het gezamenlijk ontwikkelde onderzoeksprofiel dient inmiddels wel als een gezamenlijke noemer, die de basis vormt voor interprofessioneel handelen.

Het onderzoeksprofiel kan worden samengevat onder de noemer 'de kracht van relaties', en is geclusterd naar 'zorgen in relatie', 'samenleving in relatie' en 'werken in relatie'. In deze clusters doen lectoraten alleen en gezamenlijk onderzoek dat soms expliciet en soms meer impliciet gerelateerd is aan de kracht van relaties. Als voorbeeld van een onderzoek dat impliciet gerelateerd is aan het onderzoeksprofiel noemt de commissie een onderzoek van de drie lectoraten uit het cluster 'Samenleving in relatie' (zie Tabel 2) naar de viering van Pasen op basisscholen - van traditionele scholen tot zingevingsscholen - en de invloed daarop van ouders, leerkrachten, kinderen en de kerk.

Over haar onderzoeksprofiel schreef de CHE zelf in het zelfevaluatierapport:

"Aan de Christelijke Hogeschool Ede willen we betrokken professionals opleiden die werken vanuit de kracht van relaties. Daarvoor is kennis nodig, kennis over de betekenis van bestaande verbanden, over hoe mensen samen nieuwe netwerken en initiatieven kunnen vormen en hun verlangen en inspiratie kunnen inbrengen. We willen die kennis graag ontwikkelen door in bestaande praktijksituaties aan de slag te gaan, al doende leren en ook te putten uit wat in professionals en andere betrokkenen al aan tacit knowledge aanwezig is. Ook willen we netwerken in de regio versterken."

Met het profiel 'de kracht van relaties' zoekt de CHE aansluiting bij het Instellingsplan. De CHE wil professionals opleiden die menswaardigheid en medemenselijkheid in het handelen centraal stellen. Het ontwikkelen van kennis over de kracht van relaties kan bijdragen aan de vorming van professionals die weten wie ze zijn, wat ze willen en hoe ze van betekenis kunnen zijn voor een ander in hun werk en in de samenleving. De CHE heeft bij de formulering van het onderzoeksprofiel tevens aansluiting willen zoeken bij de strategische onderzoeksagenda van de Vereniging Hogescholen, bij het Topsectorenbeleid en bij de Kennis- en Innovatie Agenda's (KIA's). De commissie merkt hierbij op dat de aansluiting op o.a. het Topsectorenbeleid en de KIA's op het niveau van de gehele onderzoekseenheid nog niet heel duidelijk naar voren komt. Dat heeft er wellicht mee te maken dat het onderzoeksprofiel gefocust is op een procesthema en niet zozeer op een inhoudelijk thema. Op het niveau van de afzonderlijke lectoraten is de aansluiting bij landelijk en regionaal beleid meer evident.

Het profiel 'de kracht van relaties' lijkt vooralsnog vooral een interne functie te hebben, zo merkt de commissie op. Het profiel was bij de externe partners waarmee de commissie sprak, nog niet bekend/werd nog niet als zodanig herkend. De verankering van het profiel in het CHE instellingsplan 2022-2027 en de reeds actieve communicatie erover door relatiebeheerders van de CHE naar partners, zullen naar de verwachting van de commissie bijdragen aan een meer geprofileerde positie van de CHE.

Uit de bestudeerde publicaties en onderzoeksproducten en uit de gevoerde gesprekken met lectoren en onderzoekers maakt de commissie op dat vanuit vrijwel ieder onderzoek een link is te

leggen met de kracht van relaties. Veelal komt het echter op een impliciete wijze aan bod. De kracht van relaties is niet de vlag die op ieder onderzoek staat. De commissie merkt op dat het thema ‘de kracht van relaties’ door de verschillende lectoren en onderzoekers ook op verschillende manieren wordt uitgelegd en toegepast. Zo vertaalt ‘de kracht van relaties’ zich voor het ene lectoraat in interprofessioneel samenwerken, een ander lectoraat is zich meer gaan richten op lokale samenwerking en nog weer een ander doet – wel expliciet – onderzoek naar wat een relatie is en wat een gemeenschap is in deze digitale samenleving.

De verschillende interpretaties maken de commissie duidelijk dat er (nog) niet doelbewust gezamenlijk wordt gewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe kennis en modellen op dit vlak. Wel constateert de commissie dat met de introductie van ‘de kracht van relaties’ de lectoraten dichter tot elkaar zijn gekomen. Er begint een gemeenschappelijke taal te ontstaan, die ervoor zorgt dat de lectoren vaker de samenwerking met elkaar opzoeken. De samenwerking is echter nog wel beperkt, zoals ook blijkt uit de producten van de lectoren. Er zijn bijvoorbeeld weinig lectoraatsoverstijgende publicaties. De commissie ziet vooral ruimte voor verdieping en voor meer onderlinge dwarsverbanden op basis van het gezamenlijke thema; namelijk één thema als basis voor het beter transposeerbaar maken van oplossingen naar andere praktijken en als basis voor interprofessioneel handelen. De commissie pleit niet voor ‘de kracht van relaties’ als koepel en accolade voor alles; dat zou de rijkheid van de afzonderlijke lectoraten tekort doen.

Tegelijkertijd realiseert de commissie zich dat het onderzoeksprofiel nog relatief jong is. Het is eind 2019 vastgesteld. Onder het overkoepelende thema ‘de kracht van relaties’ zijn drie clusters gevormd: ‘zorgen in relaties’, ‘werken in relaties’ en ‘samenleven in relatie’. Tot ieder cluster behoren twee of drie lectoraten (zie tabel 2), waarvan wordt verwacht dat zij steeds meer met elkaar gaan samenwerken. De lectoraten ‘Bezieling en Professionaliteit’ en ‘Diversiteit en Professionaliteit’ zijn CHE-brede lectoraten en behoren niet tot een specifiek cluster.

Zorgen in relatie	Werken in relatie	Samenleving in relatie
Jeugd en Gezin	Dienstbaar Organiseren	Informele Netwerken en Laatmoderniteit
Zorg voor Voeding en Gezondheid	Journalistiek en Communicatie	Samen Divers
		Zingeving in Nieuwe Geloofsgemeenschappen
Bezieling en Professionaliteit		
Diversiteit en Professionaliteit		

Tabel 2. Overzicht van de lectoraten per cluster

De bevindingen van de commissie sluiten voor een belangrijk deel aan bij de eigen reflectie van de CHE over de huidige status en positie van haar onderzoeksprofiel.

“Het onderzoeksprofiel is zo geformuleerd dat het lectoren uitnodigt om onderzoekend zicht te krijgen op de onderliggende dynamiek van de kracht van relaties. We verwachten dat gaandeweg de impact van het profiel zichtbaar wordt in de vraagstellingen die de lectoraten inbrengen in de beroepsvelden. Het profiel geeft daarmee smaak en kleur aan het onderzoek, maar het legt geen accenten op inhoudelijke thema’s. Anders dan een zwaartepunt, is het onderzoeksprofiel niet gekoppeld aan een specifieke externe agenda. De clusters hebben de opgave om met cross-overs inhoudelijke focus aan te brengen. Een uitdaging die het cluster ‘zorgen in relatie’ voortvarend heeft opgepakt met de voorbereiding van een SPRONG-aanvraag.”

Bron: CHE Zelfevaluatie Rapport Onderzoek 2022

Uit de gesprekken werd duidelijk dat de lectoren de komende jaren meer willen gaan samenwerken om kennis te oogsten op het gezamenlijke onderzoeksthema. Wat de commissie betreft, ligt hier inderdaad een taak voor de lectoren en zij moedigt de ambitie om samen dit pad te bewandelen dan ook ten zeerste aan. Tegelijkertijd ziet de commissie mogelijkheden om vanuit het gezamenlijke onderzoeksprofiel meer focus aan te brengen op ‘de kracht van relaties’. De hogeschoolbrede lectoraten zouden hierin een buitenbordmotor kunnen zijn om het onderlinge debat hierover te versterken. Daarbij is het – vanuit het Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek – niet noodzakelijk om op ieder onderzoek het stempel ‘de kracht van relaties’ te plakken. Een interessant onderzoek dat goed past bij de onderzoeksagenda van één of meer lectoraten, moet opgepakt kunnen worden. Tegelijkertijd dient de onderzoekseenheid als geheel en dienen haar lectoren de wens om vanuit een gezamenlijk programma te werken, steeds in ogenschouw te

nemen. De mogelijkheid om ook onderzoeken uit te voeren die geen of een impliciete link hebben met 'de kracht van relaties' moet niet als vrijbrief gaan gelden. Kern is dat het profiel niet knellend mag zijn, maar er ook niet zoveel vrijheid mag zijn dat het onderzoeksprofiel alleen op papier bestaat. Die balans moeten de lectoren en de directeur onderzoek zoeken door hierover met elkaar in gesprek te gaan.

In 2021 is de CHE gestart met het opstellen van een gezamenlijk onderzoeksprogramma, aansluitend bij het onderzoeksprofiel. Hiermee verbonden is onder andere de ambitie die de CHE heeft geformuleerd op het gebied van onderzoek.

Doelstelling CHE Onderzoek

Het vergroten van de doorwerking van het onderzoeksprofiel de Kracht van Relaties in innovatiewerkplaatsen en professionele leergemeenschappen rond de diverse kennisagenda's van de lectoraten. De uitkomsten van CHE-onderzoek worden vertaald naar het curriculum van een opleiding en bijna de helft van onze studenten studeert af in learning communities rond de kennisagenda's van lectoraten. De co-financiering van het onderzoek is in 2027 substantieel gegroeid.

Bron: CHE Zelfevaluatie Rapport Onderzoek 2022

Momenteel is er een conceptversie gereed van het onderzoeksprogramma. Deze zal naar verwachting in juli 2022 door het CvB worden vastgesteld. Om te komen tot het onderzoeksprogramma hebben de lectoren meerjarenplannen opgesteld voor hun lectoraat. Elk meerjarenplan bevat de doelstellingen van het lectoraat voor één of meer onderzoeklijnen, evenals een paragraaf over hoe het lectoraat inkleuring en invulling geeft aan het onderzoeksprofiel.

De commissie verwacht dat de focus en massa op het onderzoeksprofiel nog meer kracht kan worden bijgezet door niet alleen ieder lectoraat te laten beschrijven hoe zij gaan bijdragen aan het profiel, maar ook juist vanuit het onderzoeksprofiel zelf te kijken naar wat er nodig is om de ambities op dat vlak waar te maken. Dit vraagt tevens om een verdere uitwerking van het thema 'de kracht van relaties' naar de verschillende sectoren (werk, samenleven, zorg) en lectoraten.

2.2 Indicatoren

De CHE heeft in samenhang met de ontwikkeling van het onderzoeksprogramma tevens een aantal indicatoren geformuleerd waarop zij zich, door haarzelf en door andere, de maat wil laten nemen. De commissie heeft de indicatoren bekeken en stelt vast dat deze eerste versie van indicatoren een solide basis vormt om op voort te bouwen. Een deel van de indicatoren (vier van de negen) zijn kwantitatief van aard en past daardoor nog niet altijd bij de kwalitatieve doelstellingen die de lectoraten zich stellen. Deze indicatoren gaan bijvoorbeeld over de mate van co-financiëring, het aantal studenten dat afstudeert binnen een onderzoeklijn en het aantal publicaties.

De commissie raadt de CHE aan om het debat te (blijven) voeren over toepasselijke en sturende indicatoren en in een volgende fase te komen tot een set van indicatoren die nog duidelijker tot uiting brengt waar de onderzoekseenheid van de CHE voor staat en waar het op afgerekend wil worden. Breng hierin ook nadrukkelijk tot uiting wat de CHE in relatie tot het onderzoeksprofiel 'de kracht van relaties' wil bereiken. Het gezamenlijke gesprek over de totstandkoming van de indicatoren is overigens net zo waardevol als de indicatoren zelf, meent de commissie. De landelijke discussie over de formulering van indicatoren voor doorwerking kan de CHE benutten in haar eigen proces, waarbij het feit dat er nog weinig (landelijke) richtlijnen zijn, ruimte biedt om te pionieren en zelf passende indicatoren te ontwikkelen.

Conclusie

In haar overwegingen neemt de commissie mee dat de onderzoekseenheid beschikt over een uitgewerkt onderzoeksprofiel, zijnde 'de kracht van relaties'. Met dit onderzoeksprofiel sluit de onderzoekseenheid goed aan op de missie, de doelen en de identiteit van de CHE. Interne en externe betrokkenen zijn op de hoogte van het onderzoeksprofiel.

In de meeste onderzoeksprojecten is 'de kracht van relaties' echter nog maar latent aanwezig. De commissie hecht er, net als de hogeschool zelf, aan om de rijkheid van de lectoraten overeind te houden en hen niet in een keurslijf te dwingen. 'De kracht van relaties' zorgt er als overkoepelend thema tegelijkertijd wel voor dat er een gemeenschappelijke taal en meer samenwerking tussen de lectoraten is ontstaan en nog steeds ontstaat. Wel zou de wijze waarop een onderzoek verband houdt met en bijdraagt aan 'de kracht van relaties' vaker expliciet gemaakt moeten worden.

De uitwerking van het onderzoeksprofiel in een onderzoeksprogramma is nog gaande. Gezien de nog relatief korte bestaansgeschiedenis van het gezamenlijke profiel en programma, tilt de commissie hier niet al te zwaar aan. Wel geeft de commissie de aanbeveling mee om de komende tijd de (door)ontwikkeling van het onderzoeksprogramma op te pakken, vanuit het gezamenlijke onderzoeksprofiel.

De ontwikkelde indicatoren vormen een goede basis om op voort te borduren, waarbij de commissie de onderzoekseenheid meegeeft om in de indicatoren ook nadrukkelijk uiting te geven aan de ambities op het gebied van 'de kracht van relaties'.

De commissie komt tot de slotsom dat de CHE gezien de nog prille ontwikkelingsfase van de gezamenlijke profilering en programmering van het onderzoek, de basis momenteel op orde heeft en waardeert Standaard 1 dan ook met het oordeel 'voldoende'.

3. ORGANISATIE, MENSEN EN MIDDELEN EN SAMENWERKING

Standaard 2: De wijze waarop de eenheid is georganiseerd, de inzet van mensen en middelen en de interne en externe samenwerkingsverbanden, netwerken en relaties maken de realisatie van het onderzoeksprofiel mogelijk.

3.1 Organisatie

Met uitzondering van de twee hogeschool-brede lectoraten, is ieder lectoraat verbonden aan specifiek één of enkele opleidingen van de CHE (zie Tabel 1, pagina 5). Conform het besturingsmodel van de CHE is het onderzoek één van de vijf hogeschoolbrede opgaven, met een daarvoor verantwoordelijke directeur. De huidige directeur onderzoek heeft deze positie sinds het najaar van 2016. De onderzoeksdirecteur heeft een inhoudelijke - en een beleidsverantwoordelijkheid. Zo ondersteunt hij de portefeuillehouder onderzoek in het CvB. De directeur onderzoek besluit, in samenspraak met de lectoren, over de inhoud van het onderzoeksprogramma en de besteding van het onderzoeksbudget, binnen de kaders van het Instellingsplan 2022-2027. Ook gaat de directeur onderzoek over de werving van lectoren – in afstemming met betrokken opleidingsdirecteuren – en over de inspanningen van de ondersteuners voor onderzoek. Deze ondersteunende medewerkers zijn gepositioneerd in de Dienst Service en Expertise. De directeur onderzoek is verantwoordelijk voor het beoordelen en rapporteren van de voortgang en hij bewaakt het onderzoeksbudget en de kwaliteit van het onderzoek. Tenslotte heeft de directeur onderzoek als taak de externe oriëntatie te borgen en daarmee zorg te dragen voor structurele externe financiering van het onderzoek.

In eerste instantie kreeg de commissie, op basis van het zelfevaluatierapport, de indruk dat de directeur onderzoek zeer bepalend is in de keuzes die worden gemaakt. Desgevraagd vertelden de lectoren dat de directeur samen met hen de grote lijnen uitzet en hij deze vervolgens communiceert met de opleidingsdirecteuren. De lectoren spreken maandelijks met de directeur onderzoek. Zij ervaren niet dat de directeur onderzoek alles zelf beslist. Integendeel, de gesprekken zijn gericht op informatie-uitwisseling en afstemming tussen onderzoeksbeleid en individuele lectoraten. De lectoren zijn heel content met deze manier van werken, zo geven zij aan. Bovendien merken zij op dat er met de komst van de directeur onderzoek planmatiger wordt gewerkt, wat zij heel prettig vinden.

Voorheen was er geen directeur onderzoek en werd alles vanuit het onderwijs bekeken en aangestuurd. Met de komst van de directeur onderzoek zijn de lectoraten gelijkwaardiger geworden aan de opleidingen, zo is hun ervaring. De komst van een adviseur onderzoek in 2019 heeft hier eveneens aan bijgedragen. De lectoren voelen zich door de directeur onderzoek goed vertegenwoordigd op directieniveau en in het CvB.

Door de komst van de directeur onderzoek is ook de relatie van de lectoren met de directeur onderwijs veranderd. Waar zij voorheen hun functioneringsgesprek voerden met de directeur onderwijs, doen zij dat nu met de directeur onderzoek en de opleidingsdirecteur.

3.2 Mensen en middelen

Mensen

Kwaliteit en kwantiteit

De CHE beschikt over bekwame en gedreven lectoren. Er zijn in totaal ongeveer 90 docent-onderzoekers werkzaam binnen de lectoraten. Dit aantal, evenals de omvang van de aanstellingen voor onderzoek, verschilt sterk per lectoraat. Er zijn grote lectoraten, zoals het lectoraat Jeugd en Gezien met in totaal zo'n 16 medewerkers (lector, docent-onderzoekers, promovendi en ondersteuners) en 4,25 FTE. En er zijn ook lectoraten die aanzienlijk kleiner zijn, zoals Diversiteit en Professionaliteit met alleen een lector voor 0,3 FTE.

Het verschil in grootte tussen de lectoraten, vraagt volgens de commissie wel om (blijvende) aandacht. Het gegeven dat iedere opleiding een eigen lectoraat heeft, is een kracht van de CHE. Sommige lectoraten zijn robuust in zichzelf, zelfs met afsplitsingen in aparte onderzoekslijnen met een associate lector. De kleinere lectoraten zoeken en vinden functionele schaalvergroting door samenwerking met bijvoorbeeld de Vrije Universiteit. Dat levert slagkracht op, maar tegelijkertijd raadt de commissie de CHE aan na te denken over structurele versterking van die kleine lectoraten. Ieder lectoraat heeft immers een minimale basis nodig die, naar het oordeel van de commissie, groter is dan wat zij nu aantrof bij de kleinste lectoraten. Bij zo'n kleine aanstelling drukt de vaste voet van verplichte werkzaamheden, zoals interne afstemming en overleg, onevenredig op de beschikbare tijd. Waardevolle inhoudelijke zaken komen dan niet of te langzaam van de grond en/of roofofbouw ligt op de loer. Het ontwikkelen van meer slagkracht is in zo'n situatie wenselijk.

De commissie stelt op basis van de gevoerde gesprekken vast dat de meeste lectoren een dubbelrol vervullen. Enerzijds zijn zij verantwoordelijk voor hun eigen onderzoeksgebied en kenniskring. Anderzijds hebben zij een algemene rol in het versterken van het onderzoekend vermogen van docenten in de opleiding. Dat is een generieke opdracht. Door deze verschillende rollen/verantwoordelijkheden verhoudt een lector zich ook op twee verschillende manieren tot de opleidingsmanager. De opleidingsmanager is opdrachtgever waar het gaat om de onderzoeksmatige professionalisering van docenten, maar op het eigen onderzoeksgebied- en programma heeft de lector de leiding. De commissie ving signalen op dat lectoren soms ook rollen oppakken die niet bij hen horen, zoals betrokkenheid bij de afstudeerstage of het helpen van studenten waar dat eigenlijk door een docent gedaan hoort te worden. De commissie geeft de lectoren mee om de eigen rol en verantwoordelijkheid helder te houden en deze te adresseren wanneer zij merken dat ze taken gaan uitvoeren die daar in de gegeven situatie bij horen.

De commissie begreep van lectoren dat de schoen af en toe wringt als zij door ontvangst van onderzoeksgelden meer onderzoek kunnen doen. Op zo'n moment hebben zij docent-onderzoekers nodig, maar die zijn niet altijd beschikbaar. Hier hebben de lectoraten in de afgelopen jaren meermaals mee te maken gehad. Om die situatie in de toekomst te beperken en zo mogelijk te voorkomen, worden de lectoren nu betrokken bij vacatures voor het onderwijs. Onder meer de beide lectoren die verbonden zijn aan de opleiding Social Work, mogen participeren in de sollicitatiegesprekken van de opleiding. En ook de lector Dienstbaar Organiseren kijkt samen met de opleiding Bedrijfskunde MER naar vacatures. De commissie vindt dit een mooie ontwikkeling, die bij kan dragen aan de aanname van docenten die ook een goede rol kunnen vervullen binnen het onderzoek.

Professionalisering

Docent-onderzoekers worden voldoende gefaciliteerd om zich in onderzoek te bekwamen. Soms zijn de uren die zij beschikbaar hebben voor hun onderzoeksactiviteiten wel klein (bv. 0,2 FTE), waardoor de vraag rijst of je daarmee voldoende onderzoekskracht kunt maken. De commissie begreep dat lectoren er wel op letten dat dit docent-onderzoekers zijn die een prominente rol hebben in de opleiding, bijvoorbeeld als lid van de curriculumcommissie of van een vakthemagroep. Hierdoor is de onderzoekskracht dan wellicht niet enorm, maar de doorwerking naar het onderwijs is wel gegarandeerd. Daarnaast worden deze docent-onderzoekers bewust op een vaste dag vrij geroosterd van onderwijstaken, zodat zij zich op die dag volledig kunnen focussen op onderzoek en de beschikbare tijd niet nog meer versnipperd raakt.

In positieve zin viel het de commissie verder op dat de CHE, gelet op de grootte van de hogeschool, verhoudingsgewijs veel promovendi heeft. Van de docent-onderzoekers is 35% gepromoveerd of aan het promoveren. Dit is zeer waardevol voor de lectoraten, mede omdat promovendi massa kunnen creëren. De CHE stimuleert dit proactief. In 2012 is door de opleiding Social Work gestart met een voorlichting over promoveren vanuit een docentpositie. Dit heeft inmiddels geresulteerd in zes praktijkgerichte promotietrajecten in de laatste zeven jaar, waarvan er vier succesvol zijn afgerond en er twee nog lopen.

Om gepromoveerde medewerkers voor de CHE te behouden, is er een postdoc-beleid in ontwikkeling en ook wordt er gewerkt aan beleid rondom de aanstelling van associate lectoren. Alhoewel beide functies – postdoc en associate lector – al wel bestaan, zijn deze nog niet

geformaliseerd. De commissie raadt de CHE van harte aan op korte termijn deze aanvulling te doen op het HRM-beleid om zo onderzoekers meer perspectieven te kunnen geven. Overigens beluisterde de commissie ook dat een aantal lectoren nu al mede via projecten en specifieke arrangementen het werk van gepromoveerde onderzoekers uitdagend probeert te houden.

3.3 Middelen

De financiële middelen voor onderzoek zijn in de afgelopen jaren gegroeid van ongeveer 1,8 miljoen euro in 2017 naar 2,8 miljoen euro in 2021. Dit betreft zowel de interne als de externe onderzoeksgelden bij elkaar opgeteld. CHE onderzoek realiseerde in het afgelopen jaar een co-financiering van zo'n 35%. De meeste externe middelen worden binnengehaald door het lectoraat Jeugd en Gezin, gevolgd door het lectoraat Dienstbaar Organiseren. Het lectoraat Informele Netwerken en Laatmoderniteit is in 2017 ontstaan en heeft een impuls gekregen dankzij subsidie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) voor de totstandkoming van een Werkplaats Sociaal Domein. Tot en met 2022 investeert de CHE 5% van de rijksbijdrage in onderzoek. De bijdrage vanuit de tweede en derde geldstroom is in de afgelopen jaren sterk toegenomen. De commissie merkt op dat er al met al sprake is van een nette omzet, zeker gezien de niet altijd even kapitaalcrachtige onderzoeksvelden waarin de CHE opereert, zoals het basisonderwijs, de zorg en het theologische veld. Een evenwichtiger verdeling van de co-financiering over de diverse lectoraten zou niettemin wenselijk zijn.

Onderdeel van 'middelen' is ook de ondersteuning (5 FTE) die CHE onderzoek tot de beschikking heeft. Hierover heeft de commissie het één en ander gelezen en gehoord. Zo is er sinds 2019 een adviseur onderzoek, is in 2020 geïnvesteerd in praktische ondersteuning van de lectoren en is in 2021 een communicatieadviseur voor onderzoek aangesteld. De investering in ondersteuning zorgt ervoor dat de lectoren meer toekomen aan hun kerntaken.

Ten behoeve van de externe oriëntatie en de werving van extra gelden, is met Impuls 2020 middelen tijdelijk een kwartiermaker aangesteld. Naar de commissie vernam, is het aanstellen van een subsidiecoördinator een discussie die al enige tijd loopt. Maak daar werk van, is het advies van de commissie. Een subsidiecoördinator kan een goede en waardevolle bijdragen leveren aan de totstandkoming én realisatie van een fundingstrategie, die aansluit bij en bijdraagt aan de strategie en ambities van CHE onderzoek.

Qua ondersteuning beveelt de commissie de CHE tevens aan om werk te maken van het instellen van een ethische commissie (zie hierover meer bij Standaard 3).

3.3 Samenwerkingsverbanden

Op basis van het bestudeerde Zelfevaluatie Rapport, was bij de commissie het beeld ontstaan dat de CHE en haar onderzoekers niet heel intensief betrokken zijn bij samenwerkingsverbanden. Tijdens de visitatie en uit de jaarverslagen kwam echter naar voren dat samenwerkingsverbanden wel degelijk aanwezig zijn. De samenwerkingen zitten vooral op lectoraatsniveau, maar ook op bestuurlijk niveau. Zo is het College van Bestuur vertegenwoordigd in een aantal netwerken, die eveneens verband houden met onderzoeksactiviteiten. Als voorbeeld noemt de commissie het regionale Economic Board (met burgemeesters van acht gemeenten, VNO NCW en het regionale MKB) en het bestuurdersoverleg van FoodValley.

De lectoraten zoeken naast de vele samenwerkingen met werkveldpartijen en de deelname aan netwerken, ook naar samenwerkingen met andere kennisinstellingen. Zo werkt het lectoraat Zingeving in Nieuwe Geloofsgemeenschappen samen met onderzoekers van de Vrije Universiteit, is Wageningen University & Research voor meerdere lectoraten een samenwerkingspartner in onderzoeksprojecten en wordt momenteel samen met de HAN een gemeenschappelijke SPRONG-aanvraag ontwikkeld.

Conclusie

In de totstandkoming van haar oordeel neemt de commissie mee dat de onderzoekseenheid op een adequate wijze is georganiseerd en wordt aangestuurd. De komst van de directeur onderzoek heeft hier in positieve zin aan bijgedragen. De beschikbare ondersteuning zorgt ervoor dat de lectoren zich meer kunnen richten op hun primaire taken. In ondersteunende zin zijn de komst van een subsidiecoördinator en een ethische commissie op korte termijn gewenst. De kwaliteit van de onderzoekers is met een relatief hoog percentage gepromoveerden ruimschoots op orde.

In kwantitatieve zin zijn er grote verschillen tussen de lectoraten; van 0,3 tot 4,25 FTE. De commissie vraagt nadrukkelijk aandacht voor de versnippering van het onderzoekswerk en geeft de onderzoekseenheid mee de slagkracht van de kleine lectoraten te versterken. In positieve zin weegt de commissie mee dat lectoren sinds enige tijd bij het aannamebeleid van opleidingen worden betrokken. Het in ontwikkeling zijnde HR-beleid voor de functies van postdoc en associate lector kan gaan bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de CHE voor gepromoveerde onderzoekers en daarmee aan de continuïteit van het personeelsbestand.

De financiële middelen zijn de afgelopen jaren toegenomen. Met een co-financiering van zo'n 35% weten de onderzoekers van de CHE - met name die van de grotere lectoraten - een aanzienlijk bedrag aan financiële middelen binnen te halen, zeker gezien de niet altijd even kapitaalkrachtige onderzoeksvelden. Een evenwichtiger verdeling van de co-financiering over de diverse lectoraten zou niettemin wenselijk zijn. De onderzoekseenheid is op voldoende wijze verbonden met de externe omgeving, zowel met werkveldpartijen als met andere kennisinstellingen.

Alles overwegend komt de commissie voor Standaard 2 tot het oordeel 'voldoende'. De commissie concludeert dat de onderzoekseenheid de onderzoeksorganisatie adequaat heeft neergezet binnen de organisatie, met gekwalificeerde onderzoekers en relevante samenwerkingspartners. Aandacht vraagt de commissie voor de bemensing van de kleine lectoraten, voor de versnippering van het onderzoekswerk, en voor een evenwichtiger verspreiding van de binnengehaalde externe middelen.

4. KWALITEIT VAN ONDERZOEK

Standaard 3: Het onderzoek van de onderzoekseenheid voldoet aan de standaarden die in het vakgebied gelden voor het doen van onderzoek.

In 2014 werd door de Validatiecommissie Kwaliteitszorg Onderzoek (VKO) een visitatie uitgevoerd bij de destijds zes aanwezige lectoraten van de CHE. Eén van de aanbevelingen die door het VKO werd gedaan, was om de kennistheoretische en fundamenteel methodologische keuzes van de lectoraten een plek te geven in het kwaliteitszorgsysteem en om met regelmaat de dialoog met elkaar aan te gaan over deze keuzes. Ook raadde de VKO (2014) aan “om dwarsverbanden tussen de lectoraten te ontwikkelen om verder te werken aan samenhang en nadere profilering van de te hanteren onderzoeksmethodologie welke de kwaliteit en kwaliteitsborging van het onderzoek ten goede komt” en “om enkele academie-overstijgende kwaliteitscriteria aangaande onderzoeksoutput, onderzoeksmethodologie en onderzoeksvalorisatie te formuleren en de vorderingen te monitoren”.

De CHE heeft dit ter harte genomen. Zij heeft in de periode van 2017 tot 2021 reviewbijeenkomsten georganiseerd om te komen tot een set kwaliteitscriteria voor praktijkgericht onderzoek. Onder andere de lectoren, de directeur onderzoek en de adviseur onderzoek waren hierbij betrokken, evenals werkveldpartners, kennispartners en docent-onderzoekers. Tijdens de reviewsessies werd steeds een onderzoek besproken en de vraag gesteld of dit het soort onderzoek is dat de CHE wil doen en werd gekeken welke criteria op basis daarvan geformuleerd konden worden voor toekomstige onderzoeksprojecten. Deze exercitie heeft geleid tot een achttal kwaliteitscriteria; vijf voor onderzoeksprojecten en drie voor het geheel van onderzoek binnen het lectoraat. De commissie heeft de kwaliteitscriteria bestudeerd en stelt vast dat deze zich verhouden tot de Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (2018) en meent dat deze passend zijn voor het praktijkgerichte onderzoek dat de CHE wil uitvoeren.

In de in 2021 opgestelde CHE-onderzoeksvisie zijn de kwaliteitscriteria samengebracht tot vijf bouwstenen voor praktijkgericht onderzoek. De vijf bouwstenen luiden als volgt: (i) gericht op begrijpen van praktijken, (ii) met een abductieve redeneerwijze, (iii) vanuit een relationele werkwijze, (iv) gericht op verbetering van praktijken, en (v) gericht op leren en reflectie. Voor iedere onderzoeker op de CHE zijn verder de principes eerlijk, zorgvuldig, transparant, onafhankelijk en verantwoordelijk leidend bij de onderzoeksactiviteiten die zij ontplooiën, zo vernam de commissie.

De door CHE ontwikkelde kwaliteitscriteria en bouwstenen vindt de commissie sterke instrumenten om de kwaliteit van onderzoek te definiëren en er vorm aan te geven. Niet in de laatste plaats is ook het gezamenlijke proces dat is doorlopen om tot deze criteria te komen van waarde voor het kwaliteitsbesef. Om ervoor te zorgen dat de kwaliteitscriteria een gezamenlijk eigendom blijven, adviseert de commissie om de vraag “waar willen we ons onderzoek aan afmeten” regelmatig te blijven stellen.

De commissie heeft voorafgaand aan de visitatie twaalf publicaties/producten – van krantenartikel tot dissertatie – van de onderzoekseenheid bestudeerd. Over de uitvoering van het onderzoek en de standaarden die daarbij worden gehanteerd is tijdens de visitatie gesproken met lectoren, (docent)onderzoekers en werkveldpartners van de CHE.

De commissie sprak tijdens de twee visitatiedagen met diverse werkveldpartners, die als opdrachtgever of partner betrokken zijn bij één of meerdere onderzoeken. Uit de voorbeelden die over tafel gingen – o.a. hoe kun je als verpleegkundige het voedingspatroon van een cliënt ten positieve beïnvloeden en hoe kun je de verbinding tussen een gezinshuisouder en ouders verbeteren – blijkt de praktische relevantie voor de beroepspraktijk. Het werkveld vertelde: “CHE spreekt de taal van de praktijk in alles, ook in de aanpak”.

Tijdens de gesprekken over de onderzoeksprojecten hoorde de commissie dat het repertoire bij een aantal lectoraten sterk 'de kracht van relaties' in zich heeft. Zo wordt er door het lectoraat Informele Netwerken en Laatmoderniteit, zoals overigens ook breder in dit onderzoeksveld, steeds meer en structureler samengewerkt met ervaringsdeskundigen, wat de kwaliteit van het onderzoek ten goede komt. Andere lectoraten en onderzoeksprojecten daarentegen kennen methodologisch gezien hooguit impliciet een verbinding met het gezamenlijke onderzoeksprofiel. (Zie ook Standaard 1.)

Verder worden bij extern gefinancierde onderzoeksprojecten door de subsidieverstrekker altijd kwaliteitscontroles ingebouwd in de vorm van projectvoorstellen, tussentijdse voortgangsrapportages en eindrapportages. De lectoren en onderzoekers zetten externe *peers* in om hun werkwijze te valideren en de kwaliteit van hun onderzoek te waarborgen. Bij kleinere projecten die niet extern gefinancierd worden, zijn het de kenniskringleden die meekijken en meedenken over de onderzoeksopzet en -uitvoering.

De commissie is hiermee in zijn algemeenheid positief over de praktijkgerichtheid en de methodologische kwaliteit van de onderzoeken die het heeft gezien. Niettemin merkt zij ook het volgende op:

- De lectoraten schrijven relatief veel projecten voor hun eigen achterban, met niet altijd een duidelijke (externe) kwaliteitstoets.
- Bij sommige producten, zoals een proefschrift, rees de vraag hoe dit zich onderscheidt van een academische thesis. Ook bij een bekeken opiniërend artikel deed de vraag zich voor waarom dit een product van praktijkgericht onderzoek is.
- Bij de presentatie van het onderzoek van het lectoraat Informele Netwerken en Laatmoderniteit viel op dat met name werd gekeken naar de manier waarop het gemeentelijke beleid van de deelnemers aan de werkplaats Sociaal Domein is vormgegeven. Dit leek meer een vorm van beleidsadvies, dan een praktijkgericht onderzoek.

Om ervoor te zorgen dat alle onderzoekers op de hoogte zijn van de gewenste kwaliteit van onderzoek, organiseren de diverse kenniskringen professionaliseringsactiviteiten. Dit gebeurt onder andere middels onderling debat en via kennisdelingssessies, zoals lectoraatslunches. Sinds 2020 organiseert de CHE ook ontmoetingen voor de docent-onderzoekers van alle lectoraten gezamenlijk. De directeur onderzoek praat iedereen bij over ontwikkelingen van CHE onderzoek en er worden verschillende presentaties gehouden door docent-onderzoekers waarover met elkaar wordt doorgepraat. En in 2021 is een gezamenlijke scholingsdag gehouden met zo'n dertig docent-onderzoekers over vraagarticulatie. De commissie waardeert deze manier van kennisdeling, intervisie en scholing.

De soms ethisch gevoelige objecten van onderzoek (bv. analyse van Whatsapp gesprekken), vergen vaak een extra zorgvuldige benadering vanuit de optiek van ethiek. De commissie wil daarom met nadruk aandacht vragen voor de instelling van een ethische adviescommissie op korte termijn. De instelling van een ethische adviescommissie is al langer onderwerp van gesprek binnen de CHE, zo vernam de visitatiecommissie. De CHE zou zich aansluiten bij de ethische adviescommissie die door het samenwerkingsverband Radiant is ingesteld, maar heeft besloten uit dit samenwerkingsverband te stappen. Op dit moment worden onderzoeken waarvoor dit van belang is, veelal uitgevoerd door promovendi die hiervoor gebruik kunnen maken van de medisch-ethische toetsingscommissie van de universiteit waaraan zij promoveren. Gezien de doelgroepen van de lectoraten (gastoudergezinnen, pleegkinderen, patiënten in het ziekenhuis, kinderen in het basisonderwijs), is het zeker van belang om een eigen ethische adviescommissie aan te stellen om naar de eigen collega's en de buitenwereld te kunnen verantwoorden dat er integer, onafhankelijk en betrouwbaar onderzoek wordt verricht. Bovendien kan de aanwezigheid van een ethische adviescommissie de doordenking en inzet van ethisch verantwoorde onderzoeksmethoden verder bevorderen en borgen.

Conclusie

De commissie is positief over de acht kwaliteitscriteria en de vijf bouwstenen die CHE heeft geformuleerd voor haar onderzoeksprojecten. Dit biedt heldere kaders waar de onderzoeken aan afgemeten kunnen worden. De criteria sluiten bovendien aan bij de Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (2018). Mooi vindt de commissie de bouwsteen 'vanuit een relationele

werkwijze', waarmee de onderzoekseenheid op methodologisch gebied een verbinding legt met het onderzoeksprofiel.

De publicaties en producten die de commissie heeft bestudeerd, maken inzichtelijk dat de uitgevoerde onderzoeken voldoen aan de opgestelde kwaliteitscriteria. Wel acht het panel het van belang dat nog vaker een externe kwaliteitstoets toegepast wordt, met name bij de lectoraten die vrijwel exclusief voor de eigen kring/achterban publiceren. Alhoewel de onderzoekers dit nu via andere wegen oplossen, vraagt de commissie verder aandacht voor het op korte termijn instellen van een ethische adviescommissie. Dit vindt het panel nadrukkelijk van belang gelet op de onderzoeksvelden van diverse lectoraten met kwetsbare doelgroepen.

De commissie weegt verder mee dat er diverse professionaliseringsactiviteiten worden georganiseerd, zowel op lectoraats- als op hogeschoolniveau, die bijdragen aan de kwaliteit van onderzoek.

Alles overwegend komt de commissie voor Standaard 3 tot het oordeel 'voldoende'. Hierin neemt zij mee dat in de basis de kwaliteit van onderzoek op orde is en voldoende wordt gewaarborgd. Tegelijkertijd is er op een aantal punten ruimte voor verbetering. Dit betreft de instelling van een ethische commissie – voor de commissie een cruciaal punt – en structurele externe review van onderzoek (breder dan de eigen achterban).

5. RESULTATEN EN IMPACT

Standaard 4: De onderzoekseenheid realiseert voldoende relevantie op het gebied van:

- de beroepspraktijk en de samenleving
- onderwijs en professionalisering
- kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein

Het onderzoek heeft in voldoende mate impact op de hiervoor omschreven gebieden.

Om zich een beeld te kunnen vormen van de impact die de onderzoekers van de CHE met hun onderzoek realiseren op de drie impactgebieden, heeft de commissie naast de 'monitor doorwerking onderzoek 2021-2022' ook zelf twaalf publicaties – van krantenartikel tot wetenschappelijk – bekeken. Tevens heeft de commissie tijdens de tweedaagse visitatie zes onderzoeksprojecten besproken met lectoren, onderzoekers, promovendi, studenten en werkveldpartners. Op basis van de informatie die de commissie heeft gelezen en gehoord, trekt zij de conclusie dat de lectoraten van CHE met elkaar ruim voldoende doorwerking en impact realiseren op het gebied van de beroepspraktijk en samenleving, het onderwijs en het kennisdomein. Met name de doorwerking naar het onderwijs is sterk binnen de CHE. De doorwerking van het onderzoek naar de beroepspraktijk en samenleving – breder dan de bij een onderzoek betrokken opdrachtgever, samenwerkingspartner(s) en/of de eigen achterban – kan worden verbreed. De doorwerking naar de drie impactgebieden verschilt verder sterk per lectoraat, zo merkt de commissie op. Hieronder worden per impactgebied enkele voorbeelden aangehaald, die de beoordeling van de commissie onderbouwen en er meer kleur aan geven.

5.1 Valoriseren naar beroepspraktijk en samenleving

Bij bestudering van de publicaties en na bespreking van diverse onderzoeksprojecten werd het de commissie duidelijk dat de onderzoeken vrijwel allemaal voortkomen uit vragen van het regionale werkveld (gemeenten, FoodValley en/of de christelijke achterban). Hiermee leggen de lectoraten een goede basis voor de realisatie van impact in de beroepspraktijk en samenleving. Immers, het antwoord op de vraag kan het werkveld en samenleving verder helpen.

Een werkveldpartner van de Alliantie Voeding in de Zorg met wie de commissie sprak bevestigde dat de CHE een belangrijke bijdrage levert vanuit het praktijkgerichte onderzoek. Bij praktische vraagstukken verkiest deze organisatie de ondersteuning door de CHE boven de onderzoeksactiviteiten van bijvoorbeeld Wageningen University & Research (WUR). Zo vindt het lectoraat Zorg voor Voeding en Gezondheid met zijn praktische vraagstellingen goede aansluiting op de Alliantie Voeding in de Zorg en is deze organisatie positief over de wijze waarop het lectoraat eveneens bijdraagt aan de daadwerkelijke implementatie van oplossingen.

Het lectoraat Jeugd en Gezin kan ook als een goed en inspirerend voorbeeld dienen voor de andere lectoraten. Dit lectoraat kijkt zeer goed naar de doelgroep die het wil bereiken en kiest op basis daarvan voor de wijze van kennisdeling. De maatvoering van de producten sluit aan op de doelgroep. Dit gebeurt onder andere via video's, theaterlezingen, voorstellingen en filmpjes met *good practices* waarin ouders en pleegouders vertellen hoe hun samenwerking verloopt en wat deze versterkt.

Bovendien: als je als onderzoekseenheid van 'de kracht van relaties' bent, dan moet je ook verbinding maken in de wijze waarop kennis wordt ontsloten naar anderen. Daar past bij dat je als onderzoeker nadenkt over de vraag wie en wat je met je onderzoek wilt bereiken en welke publicatievorm/verspreidingsvorm of welk product daar het beste voor geschikt is.

Een ander voorbeeld komt van de associate lector Christelijke Professie, verbonden aan het CHE-brede lectoraat Bezieling en Professionaliteit. Een deeltijdstudent merkte een aantal jaar terug op dat er een werkveldvraag was bij de Lelie Zorg Groep. Dit is een christelijke organisatie, die zichzelf de vraag stelde of en hoe de christelijke identiteit zich eigenlijk nog manifesteerde in het dagelijks werk. Onder begeleiding van de CHE is tijdens een hackaton met diverse werkveldpartners de basis

gelegd voor een aantal handreikingen. Inmiddels zijn er twintig digitale handreikingen beschikbaar voor de medewerkers van de Lelie Zorggroep. Deze handreikingen gaan bijvoorbeeld over de vraag hoe om te gaan met echtscheidingen vanuit een christelijk perspectief of met de wens tot levensbeëindiging bij (terminale) ziekte. Huidige en aanstaande professionals hebben veel baat bij deze handreikingen, zo bevestigde de vertegenwoordiger van Lelie Zorg Groep. En nog steeds worden er nieuwe handreikingen ontwikkeld, bijvoorbeeld over gender-/identiteit-gerelateerde vraagstukken. De commissie merkt op dat de doorwerking van dit onderzoek vergroot kan worden door de handreikingen breder te verspreiden naar andere zorgorganisaties. Dit is ook de ambitie van het lectoraat.

Deze ambitie – en nog beter, de concrete uitvoering daarvan – is er één die de commissie bij meer onderzoeken zou willen zien. De doorwerking naar de beroepspraktijk blijft in een aantal gevallen beperkt tot de partners die participeren in het onderzoek, terwijl er kansen liggen om de opbrengsten van onderzoeken veel breder te verspreiden en op die manier meer impact te maken. De impact van de ontwikkelde kennisproducten heeft in meerdere gevallen nog vooral betrekking op afzonderlijke organisaties en nog niet op de hele beroepsgroep. De commissie raadt de CHE dan ook aan om verder te kijken dan alleen de samenwerkingspartners of de eigen regio/de christelijke regionale achterban, waar het gaat om de verspreiding van opbrengsten. Die brede verspreiding kan mede gerealiseerd worden door, via 'de kracht van relaties', concepten te ontwikkelen die ook in andere werkvelden toegepast kunnen worden.

Professionele leergemeenschappen

Een belangrijk construct binnen de CHE om onderwijs en onderzoek aan elkaar te verbinden is de professionele leergemeenschap (PLG). Een PLG is een groep van docenten, professionals en studenten die meerjarig samen leren rondom vragen uit de praktijk. Hiervoor formuleren werkveldpartners en docenten thema's die voor beiden relevant zijn en waarop studenten jaarlijks onderzoek verrichten in het teken van hun afstuderen. Docent-onderzoekers begeleiden dit proces. De kennis die hiermee wordt ontwikkeld, komt ten goede aan de student zelf, het betrokken werkveld en het onderwijs. Er zijn inmiddels de nodige PLC's opgericht binnen de CHE, vernam de commissie. Net als andere onderwijslectoraten in den lande, begeleidt het lectoraat Samen Divers meerdere lectoraats-PLG's bij verschillende basisscholen. Het gaat momenteel om twaalf PLG's. En bij de sociale studies zijn inmiddels twintig lectoraats-PLG's en eveneens twintig PLG's die gerelateerd zijn aan de uitstroomprofielen van de opleiding. De commissie ziet dat de uitwisselmomenten tussen de praktijk en de lectoraatsmedewerkers/studenten bij enkele lectoraten al stevig is georganiseerd via de PLC's. De PLC's zijn geborgd via het instellingsplan van de CHE. Wat betreft de commissie zouden ook de andere lectoraten via PLC's de verbinding met de praktijk kunnen versterken om op die manier de wisselwerking tussen onderwijs, werkveld en onderzoek nog verder te intensiveren.

De commissie sprak met werkveldvertegenwoordigers, studenten en docent-onderzoekers over de PLC's. Iedereen is enthousiast. Niet in de laatste plaats het werkveld. Zo vertelde een leerkracht en PLC-begeleider van een basisschool dat hij op deze manier praktijkgerichte leerkrachten binnen haalt, die iets meer doen dan alleen voor de klas staan. Ze leveren een extra bijdrage aan de ontwikkeling van het onderwijs op de school. Er wordt binnen de PLC's in het basisonderwijs o.a. onderzoek gedaan naar interactie en sensitiviteit en naar talentontwikkeling met plusklassen en klusklassen.

De commissie sprak ook met een student van de Master Contextuele Benadering die tevens werkzaam is als zelfstandig gezinshuisouder. Zij is zeer positief over de PLC, waarin het samen leren centraal staat. De opbrengsten van het onderzoek naar ouderbetrokkenheid waarin zij participeert heeft er inmiddels al toe geleid dat er veel meer in gesprek wordt gegaan met de ouders van uitgeplaatste kinderen. Dit is een nieuwe dimensie die direct heel veel positieve resultaten oplevert, zo vertelt de studente en tevens gezinshuisouder.

5.2 Resultaten op het gebied van onderwijs en professionalisering

De commissie stelt vast dat de meeste lectoraten vervlochten zijn met het onderwijs. Doordat aan iedere opleiding een lectoraat is verbonden, bestaat er op zich een goede voedingsbodem om als lectoraat impact te realiseren op het gebied van onderwijs en professionalisering. Voor de meeste lectoraten geldt dat docent-onderzoekers uit de kenniskring een centrale positie hebben binnen de opleiding, bijvoorbeeld als lid van de curriculumcommissie of van een vakthemagroep. Door docent-onderzoekers op cruciale posities in de opleiding te hebben, gaat de kennis die wordt ontwikkeld in het lectoraat ook stromen binnen de opleiding. Dit geldt bijvoorbeeld voor de lectoraten Dienstbaar Organiseren, Jeugd en Gezin, Samen Divers, en Zorg voor Voeding en Gezondheid. Zo is het thema gezondheidsbevordering stevig ingebed in het curriculum van de opleiding Verpleegkunde, en krijgen de thema's gezondheidsbevordering, voeding en leefstijl ook aandacht in drie verschillende minoren (o.a. minor Voeding & Attitude). Deze lessen worden verzorgd door collega's van het lectoraat.

Het lectoraat Jeugd en Gezin maakte op basis van het onderzoek 'Samenwerken tussen ouders en pleegouders' vijf filmpjes (5 gouden regels voor samenwerking) waar in het onderwijs veelvuldig gebruik van wordt gemaakt. De filmpjes zijn voorzien van een handreiking waarin wordt toegelicht hoe de filmpjes gebruikt kunnen worden. Deze filmpjes en de handreiking worden overigens ook zeer gewaardeerd door het werkveld. Een promotieonderzoek naar de waarde en relevantie binnen ditzelfde lectoraat heeft naast wetenschappelijke publicaties, ook geleid tot een Nederlandstalig boek dat in het onderwijs en het werkveld wordt gebruikt. De commissie beschouwt het lectoraat Jeugd en Gezin als een goed voorbeeld van een lectoraat dat heel bewust nadenkt over systematische doorwerking van het onderzoek naar alle drie de impactgebieden. Zo houdt een promotie bij dit lectoraat niet op bij een wetenschappelijke publicaties, maar er wordt gezocht naar de juiste vorm waarin de opgedane kennis ook kan worden geïntegreerd in het onderwijs en op een toegankelijke manier kan worden overgebracht aan professionals.

De lector van het kleine lectoraat Diversiteit en Professionaliteit is betrokken bij de curriculumontwikkeling van de opleiding Theologie en hij heeft voor medewerkers van de CHE twee professionaliseringsmiddagen georganiseerd over het thema botsende perspectieven.

Een ander klein lectoraat dat de doorwerking naar het onderwijs wil vergroten, is het lectoraat Zingeving in Nieuwe Geloofsgemeenschappen. De huidige lector gaat komend jaar met pensioen. Hij doet nu zelf weinig tot niets in het onderwijs, maar is al wel aan het werk om dat in de toekomst te veranderen. Om meer doorwerking naar het onderwijs te organiseren is het streven om per kerntaakteam van Theologie iemand in de kenniskring te hebben. Dat wordt een speerpunt voor de nieuwe lector. De commissie vindt dit een mooie ambitie en insteek. Anderzijds trekt zij de conclusie dat de doelstelling van de CHE, dat elke opleiding de vruchten plukt van een eigen lectoraat, bij de kleine opleidingen op dit moment lastiger te realiseren is dan bij de grotere opleidingen, vooral bij het lectoraat Zingeving in Nieuwe Geloofsgemeenschappen en de opleiding Theologie.

De commissie is positief over de PLG's die steeds verder worden uitgerold binnen de CHE. Het algemene streven van de hogeschool is om over vier jaar 50% van de studenten te laten afstuderen in een PLG. Momenteel is dat 20%. De commissie vindt die 50% enerzijds een mooi streven. De rijke leeromgeving die een PLG biedt, komt zowel het onderwijs, het werkveld als de kennisontwikkeling ten goede. Tegelijkertijd vraagt de commissie de CHE scherp te blijven op de ambities. Als 50% van de studenten bij een PLG moet afstuderen, dan zullen daar mogelijk ook studenten tussen zitten die het niet echt leuk vinden om onderzoek te doen. Dat vraagt extra aandacht en tijd van lectoren, docent-onderzoekers en begeleiders. De vraag is hoe dit het beste georganiseerd kan worden.

De commissie merkt verder op dat de lectoraten een belangrijke bijdrage leveren aan de professionalisering van docenten. Docenten die die ambitie hebben, krijgen veelal de ruimte om aan de slag te gaan als docent-onderzoeker. En zoals ook al eerder benoemd, worden ook promotietrajecten gestimuleerd. In het kader van professionalisering organiseren de lectoren daarnaast een aantal maal per jaar bijeenkomsten voor docenten, zoals SOEP-lunches (Samen Ontwikkelen En Professionaliseren) en kenniscafés.

5.3 Kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein

Met het relatief grote aantal promovendi dat de CHE in de afgelopen jaren heeft gehad en nu nog steeds heeft, is een aanzienlijke mate van kennisontwikkeling binnen het onderzoeksdomein gegarandeerd. Dit speelt overigens vooral bij het lectoraat Jeugd en Gezin. In de afgelopen zeven jaar zijn vanuit dit lectoraat zes praktijkgerichte promotieonderzoeken gestart, waarvan er vier inmiddels succesvol zijn afgerond en er twee nog lopen. Eén van deze promoties ging over de waarde en relevantie van de contextuele benadering. Hieruit is een aantal wetenschappelijke artikelen voortgekomen en de onderzoeker wordt nationaal en internationaal gevraagd om zijn kennis en inzichten te delen. Zo sprak hij afgelopen november als *keynote* spreker tijdens de *International Conference Contextual Therapy 'Legacy and Application'*.

Vanuit het lectoraat Samen Divers verscheen een aantal publicaties in wetenschappelijke tijdschriften, zoals in het tijdschrift *Ethnic and Racial Studies*. En het lectoraat Bezieling en Professionaliteit publiceerde een artikel in het Tijdschrift voor Religie, Recht & Samenleving. Door de coronapandemie en de belemmering die dit mee zich meebracht om congressen te organiseren dan wel te bezoeken, hebben de lectoren in de achterliggende periode de nodige *webinars* georganiseerd om hun kennis te verspreiden.

Het viel de commissie op dat bijvoorbeeld het lectoraat Zingeving in Nieuwe Geloofsgemeenschappen publiceert in tijdschriften, kranten en andere media die met name verbonden zijn met de eigen christelijke achterban. De commissie meent dat het onderzoek van de CHE relevant is voor een bredere doelgroep en extra verdieping en een bredere doorwerking zou kunnen krijgen door bijvoorbeeld interessante ontwikkelingen en invalshoeken in andere regio's te betrekken bij het eigen onderzoek. Dit is mogelijk een kwestie van tijd. Tegelijkertijd merkt de commissie op dat zij deze ambitie nog niet gehoord of gelezen heeft. Door tevens onderzoek te doen in andere regio's en/of met andere doelgroepen – of hiertoe samenwerkingen op te zoeken – kan een extra dimensie en vernieuwing worden gegeven aan de huidige activiteiten van de CHE. Voor het lectoraat Zingeving in Nieuwe Geloofsgemeenschappen ziet de commissie hiertoe bijvoorbeeld mogelijkheden in Amsterdam-Zuidoost, waar veel relatief nieuwe/jonge geloofsgemeenschappen zijn. Overigens vindt de commissie het mooi dat ditzelfde lectoraat door diverse theologische vaktijdschriften is benaderd om een themanummer te wijden aan het centrale onderzoeksthema van het lectoraat.

Kijkend naar de publicatielijsten van alle lectoraten valt het de commissie op dat de doorwerking naar het internationale kennisdomein nog beperkt is. Het lectoraat Zingeving in Nieuwe Geloofsgemeenschappen heeft door samenwerking met de Vrije Universiteit wel de nodige internationale contacten, maar voor de rest van de lectoraten geldt dat de commissie niet zoveel heeft gehoord en gelezen over internationale samenwerkingen en doorwerking. Dit zou, wat de commissie betreft, een volgende stap kunnen zijn om zowel de slagkracht als de doorwerking te vergroten.

De commissie ziet verder mogelijkheden om – wellicht onder leiding van de hogeschool brede lectoraten – meer kennis te creëren op het thema 'de kracht van relaties', zowel inhoudelijk als methodologisch. Het zou interessant zijn om te bekijken of het mogelijk is de doorwerking naar het onderzoeksdomein te versterken door op een aantal punten te beschouwen waar generieke kennisconcepten zitten, die getransfereerd kunnen worden van het ene werkveld naar het andere (bv. van de wijkzorg naar missionaire organisaties) of van de eigen regio naar een andere.

Conclusie

Het geheel overziend – en dus niet kijkend naar de grote verschillen tussen lectoraten op het gebied van impact – komt de commissie tot de conclusie dat de onderzoekseenheid van de CHE een plek heeft verworven in de regio als partner voor praktijkgericht onderzoek. Het werkveld en de samenleving zijn positief over de onderzoeksopbrengsten. Er is sprake van langdurige samenwerking met diverse werkveldpartners, wat voor de commissie eveneens een signaal is dat het werkveld tevreden is.

De impact van de ontwikkelde kennisproducten heeft in meerdere gevallen nog vooral betrekking op afzonderlijke organisaties en nog niet op de hele beroepsgroep. Dit is een ontwikkelpunt dat in

enkele, maar zeker niet in alle gevallen, te maken heeft met de nog relatief korte levensduur van een lectoraat. Om de impact verder te vergroten raadt de commissie aan om de ontwikkelde kennis en producten breder te verspreiden en daarmee veranderingen te bewerkstellingen bij meer dan alleen de betrokken werkveldpartners, en om heel bewust te kiezen voor een verspreidingsvorm die past bij de beoogde doelgroep.

De doorwerking naar het onderwijs is evident; met docent-onderzoekers die lesgeven en bijdragen aan curriculumaanpassingen, met de ontwikkeling van minoren en studenten die deelnemen in PLG's. De lectoraten dragen over het algemeen bij aan de professionalisering van docenten door middel van de rol van docent-onderzoeker, door de begeleiding van promotieonderzoeken, maar ook via inhoudelijke en onderzoeksmatige (methodologische) kennisoverdracht. Afgemeten aan de eigen doelstellingen van de CHE (iedere opleiding plukt de vruchten van een eigen lectoraat), is de doorwerking van de kleinere lectoraten naar de aan hen gerelateerde opleidingen nog beperkt.

Sommige lectoren zijn actief bezig met kennisontwikkeling en -deling. De aanwezigheid van promovendi zorgt bovendien voor een verzekerde bijdrage aan het wetenschappelijk kennisdomein. Kansen voor het verder vergroten van de impact op het kennisdomein ziet de commissie in meer internationale gerichtheid, interessante ontwikkelingen en invalshoeken van andere regio's en/of werkvelden te betrekken bij het eigen onderzoek, en het vergroten en het samenbrengen van bevindingen van de afzonderlijke lectoraten tot kennis over het overkoepelende thema 'de kracht van relaties'.

Overwegend dat de CHE een verdienstelijke doorwerking realiseert naar de beroepspraktijk, het onderwijs en het kennisdomein, maar deze doorwerking zich in de meeste gevallen nog vooral richt op de eigen regio / achterban en de direct bij het onderzoek betrokken partijen, komt het panel voor standaard 4 tot het oordeel 'voldoende'. Hierin weegt het panel ook mee dat de CHE haar eigen ambitie als het gaat om de doorwerking naar het onderwijs - elke opleiding plukt de vruchten van een eigen lectoraat - nog niet volledig realiseert.

6. KWALITEITZORG

Standaard 5: De onderzoekseenheid voert regelmatig en systematisch evaluatie uit van de onderzoeksprocessen en resultaten. Aan de uitkomsten daarvan verbindt de onderzoekseenheid waar nodig verbeteringen.

De commissie leest en hoort dat bij de CHE kwaliteitszorg van onderzoek plaatsvindt op drie niveaus; projectniveau (zie Standaard 3), lectoraatsniveau en CHE-onderzoek-niveau.

Op lectoraatsniveau en op CHE-niveau is de kwaliteitszorg georganiseerd volgens de kwaliteitscirkel van Deming, ook wel de PDCA-cyclus genoemd. Elke lector stelt bij de start van zijn lectoraat een kennisagenda op, inclusief een meerjarenplan op hoofdlijnen dat sturing biedt bij het zoeken naar externe financieringsbronnen. Twee jaar na aanstelling van de lector vindt een formele evaluatie plaats waarbij wordt gekeken naar de uitvoering van de kennisagenda en het meerjarenplan. Na afronding van de lectoraatsperiode levert de lector een einddocument op, waarin hij reflecteert op het realiseren van de kennisagenda en het behalen van de doelstellingen.

Ieder jaar stelt de lector ook een jaarplan op waarin hij de doelen en beoogde onderzoeksprojecten voor het komende jaar opneemt. De lectoren voeren zo'n tien keer per jaar een voortgangsoverleg met de directeur onderzoek. Tijdens dit overleg wordt gekeken naar de voortgang in de realisatie van doelen en onderzoeksprojecten en worden ook nieuwe mogelijkheden geëxploreerd en geïnitieerd. Het voortgangsoverleg in juni is het jaarlijkse resultaat- en ontwikkelgesprek (R&O-gesprek) tussen de lector en de directeur onderzoek. In het najaar stellen de lectoren een jaarverslag op, waarin onder andere hun reflectie op de doorwerking van het onderzoek aan de orde komt. Hierin benutten zij de indicatoren, zoals die in gezamenlijkheid zijn opgesteld (zie Standaard 1).

Door de adviseur onderzoek worden de jaarplannen van de lectoraten geïntegreerd in het Jaarplan Onderzoek. Hierin zijn tevens de ontwikkelopgaven opgenomen. Dit zijn interne projecten die moeten bijdragen aan de verdere professionalisering van CHE-onderzoekers. Het daaruit resulterende hoofdstuk is vervolgens de basis voor de onderzoeksparagraaf in het CHE-jaarplan. Op basis van de jaarverslagen die de lectoren in het najaar opstellen, schrijft de adviseur onderzoek het valorisatierapport, waarin wordt teruggeblikt op de doorwerking van het onderzoek. De conclusies in het valorisatierapport vormen vervolgens weer input voor het nieuwe jaarplan.

Tijdens de visitatie sprak de commissie met lectoren en de directeur onderzoek over het systeem van kwaliteitszorg. Ook bekeek de commissie het Jaarplan Onderzoek 2021-2022 en de Monitor Doorwerking Onderzoek 2021-2022, waarin ook de plannen van de lectoraten zijn opgenomen. Er kwamen diverse voorbeelden aan bod, waaruit blijkt dat het kwaliteitszorgsysteem naar behoren functioneert als het gaat om kwaliteitsverbetering. Als voorbeeld noemt de commissie de ontwikkeling en toepassing van de indicatoren en de aanstelling van een nieuwe medewerker onderzoekscommunicatie vanwege te beperkte capaciteit.

Het viel de commissie op dat de ene lector wat uitvoeriger is in de jaarplannen dan de andere lector. Dit werd bevestigd tijdens de gesprekken. De ene lector vindt het heel prettig om planmatig te werken en om plannen te schrijven en de ander is in dat opzicht anders georganiseerd. Door de kaders die vanuit de CHE worden meegegeven, biedt ieder jaarplan niettemin voldoende inzicht en houvast om aan de slag te gaan en te reflecteren. Daarbij wil de commissie meegeven de verantwoordingscyclus niet te strak te formaliseren en juist per lectoraat die maat toe te passen die aansluit bij de leeftijd en de grootte van het lectoraat. Zo kan van een net startende lector nog niet worden verwacht dat hij in het meerjarenplan al exact weet wat hij over drie of vijf jaar heeft bereikt.

Desgevraagd gaven de lectoren aan dat zij het fijn zouden vinden om wat vaker en intensiever het gesprek met elkaar te voeren over de 'papieren' rapportages om hierin verdieping aan te brengen. In feite heeft de CHE hiervoor al expertise en wellicht ook al een potentiële werkwijze in handen. In de actielijn Meten en Weten van het lectoraat Informele Netwerken en Laatmoderniteit wordt

namelijk, samen met een zorginstelling, onderzoek gedaan naar hoe je verantwoording op een betekenisvolle manier kunt invullen en hier een leermoment aan kunt verbinden.

Eigen kader impactmeting

De CHE heeft, aan de hand van de indicatoren bij Standaard 1, zelf een kader ontwikkeld op basis waarvan het de doorwerking op de drie prestatiegebieden kan categoriseren. Bij ieder prestatiegebied zijn vier niveaus geformuleerd op basis van meetbare indicatoren. Het gaat om de niveaus 'basis op orde', 'impulsen voor doorwerking', 'systematische doorwerking' en 'excellente doorwerking'. Aan de hand van de jaarverslagen van de lectoraten is ieder lectoraat per prestatiegebied gerangschikt. Uit deze analyse van de CHE wordt duidelijk dat er aanzienlijke verschillen zijn tussen de lectoraten. De grote lectoraten weten over het algemeen - logischerwijs - meer doorwerking te realiseren.

Het door de CHE ontwikkelde kader is verhelderend en helpt om een beeld te vormen van waar de lectoraten ieder voor zich en het CHE onderzoek in totaliteit staan en de ontwikkeling daarvan te volgen. De commissie stelt zich wel de vraag of kleinere lectoraten in dit systeem voldoende tot hun recht kunnen komen. Er zou nu de indruk kunnen ontstaan dat 'excellente doorwerking' de gewenste norm is voor ieder lectoraat. De analyse/beoordeling zou ook gerelateerd kunnen worden aan de invulling van gemaakte afspraken/normen, waarbij deze afspraken/normen afgestemd zijn op de omvang en leeftijd van een lectoraat.

De commissie raadt aan om jaarlijks, per lectoraat en gezamenlijk, ook nadrukkelijker te reflecteren op de bijdrage die is geleverd aan het onderzoeksthema 'de kracht van relaties'. De hogeschool brede lectoren zouden hier wellicht een voortrekkersrol in kunnen spelen naar en met de andere, want zoals één van de lectoren het mooi samenvatte 'We oogsten nog te weinig op de kracht van relaties'. De commissie onderschrijft deze uitspraak en moedigt de onderzoekseenheid aan om ook bij het opstellen van de volgende jaarplannen nadrukkelijker na te denken over de bijdrage die ieder lectoraat wil en kan leveren aan het gemeenschappelijke thema.

Conclusie

De commissie concludeert dat de onderzoekseenheid beschikt over een geformaliseerd en goed werkend systeem van kwaliteitszorg, waar meerjarenplannen, jaarplannen en jaarverslagen onderdeel van uitmaken. Er wordt aantoonbaar opvolging gegeven aan verbeterpunten. De commissie ondersteunt de wens van de lectoren om intensiever met elkaar het gesprek te voeren over de plannen en de rapportages, om aldus van deze verplichte verantwoording meer een leermoment te maken. Daarnaast raadt de commissie de lectoren aan om expliciet in de verantwoording op te nemen welke bijdrage ze in een jaar hebben geleverd aan het thema 'de kracht van relaties'.

Al met al beschikt CHE onderzoek over een kwaliteitszorgsysteem waarin regelmatig en systematisch wordt geëvalueerd, geanalyseerd en gereflecteerd en aan de uitkomsten worden verbetermaatregelen gekoppeld. Met inachtneming van enkele mogelijkheden tot verdere ontwikkeling, voldoet de onderzoekseenheid zeker aan de basiskwaliteit. De commissie komt dan ook tot het oordeel 'voldaan' voor Standaard 5.

7. EINDOORDEEL

De commissie komt tot het eindoordeel 'voldoende' voor de negen lectoraten die samen de onderzoekseenheid van de Christelijke Hogeschool Ede vormen. Dit eindoordeel is enerzijds het gemiddelde van de beoordelingen van de vijf afzonderlijke standaarden, en tegelijkertijd vormt het oordeel 'voldoende' ook een afspiegeling van de ontwikkelingsfase waarin de onderzoekseenheid zich bevindt.

Het gemeenschappelijke onderzoeksprofiel is vrij recent geïntroduceerd en het heeft tijd nodig om 'de kracht van relaties' in alle facetten van het onderzoek door te laten sijpelen (indicatoren, samenwerkingen, methodologie, doorwerking) in het onderzoek aan de CHE. Dit neemt niet weg dat de lectoraten - ieder voor zich en gezamenlijk - nu al de nodige impact realiseren in het werkveld, het onderwijs en het kennisdomein, waarbij er logischerwijs wel verschil is tussen de grote en kleinere lectoraten en jonge en oudere lectoraten. Er staat, mede met de komst van de directeur onderzoek, de adviseur onderzoek en de ondersteunende diensten een solide organisatie. Ook het gezamenlijk geformuleerde onderzoeksprofiel en de bouwstenen gaan de onderzoekseenheid helpen in de verdere ontwikkeling, zo verwacht de commissie.

De CHE beschikt over kwalitatief goede onderzoekers die gemotiveerd zijn om de beroepspraktijk te verbeteren. Verdere uitbouw - en daarmee impact - valt volgens de commissie te bereiken door onderzoeksopbrengsten breder te verspreiden dan alleen bij de opdrachtgevers en/of in de eigen regio, de internationale gerichtheid te vergroten, en met elkaar geleidelijk aan doelgericht kennis te ontwikkelen - als extra product van onderzoeksprojecten - op het thema 'de kracht van relaties'.

8. AANBEVELINGEN

Dit hoofdstuk bevat een opsomming van de aanbevelingen en suggesties gedaan bij de verschillende standaarden en is aangevuld met aanbevelingen die de commissie in meer algemene zin aan de CHE mee wil geven.

- Breng het onderzoeksprofiel 'de kracht van relaties' en hetgeen je in relatie tot dit profiel/thema wilt bereiken nadrukkelijker tot uiting in de indicatoren. Dit maakt dat je ook beter kunt sturen, monitoren en reflecteren op de resultaten op dit gebied.
- Versterk de onderzoekskracht van de kleine lectoraten. Houd de rol van de lectoren helder en voorkom dat zij onderwijstaken gaan vervullen die niet tot hun functie behoren.
- Maak werk van het aanstellen van een subsidiecoördinator. Deze kan waardevolle bijdragen leveren aan de totstandkoming van een fondsenwervingsstrategie en het binnenhalen van onderzoeksgelden.
- Stel een ethische adviescommissie in.
- Inventariseer welke kennis door de lectoraten wordt ontwikkeld rondom 'de kracht van relaties'. Breng deze resultaten samen en probeer hieruit nieuwe kennis/modellen/werkzame principes te ontwikkelen. Beschouw met elkaar waar generieke kennisconcepten zitten op het thema 'de kracht van relaties' die getransfereerd kunnen worden van bijvoorbeeld het ene werkveld naar het andere werkveld, of de eigen regio naar elders met als doel de impact van het onderzoek te vergroten.
- Stem de verspreidingswijze van onderzoeksresultaten/producten af op de doelgroep. Het lectoraat Jeugd & Gezin vormt hiertoe een goed voorbeeld.
- Blijf scherp op de mogelijke gevolgen die het streven naar 50% studenten die afstuderen in een PLG met zich mee kan brengen. Door een andere type studenten dat daarmee mogelijk zal gaan participeren in de PLG's kan een andere dynamiek ontstaan die meer vergt van de lector en/of de docent-onderzoekers en de PLG-begeleider in het werkveld.
- Wees niet te rigide met betrekking tot de formele kwaliteitszorginstrumenten. Pas een maat toe die past bij de ontwikkelfase en grootte van een lectoraat.
- Voer vaker met elkaar het verdiepende gesprek over 'papierene' rapportages (jaarplannen, jaarverslagen) om tot verdieping en nieuwe (gezamenlijke) inzichten te komen.

BIJLAGE 1 Samenstelling evaluatiecommissie

De heer ir. Fred de Bruijn, voorzitter

Fred de Bruijn is in uiteenlopende functies actief geweest bij de vernieuwing van beroepsonderwijs en hoger onderwijs. Van 1994 tot medio 2020 was hij werkzaam bij Hobéon. Momenteel werkt hij als zelfstandig adviseur voor diverse opdrachtgevers in en rond het beroepsonderwijs en hoger onderwijs. Fred ontwikkelt, adviseert, coördineert of evalueert strategische vernieuwingstrajecten in onderwijs en/of onderzoek. Hij is tevens leadauditor bij accreditatieonderzoek en evaluaties van opleidingen en cursussen, kenniscentra en lectoraten en assessmentcentra. Fred is getraind 'Lead Auditor Kwaliteitsmanagementsystemen', (LRQA, Lloyd's Register Group / ISO 9001:2015).

Mevrouw prof. dr. Gaby Jacobs, lid

Gaby Jacobs studeerde sociale psychologie en vrouwenstudies aan de Universiteit van Tilburg en de Universiteit Utrecht en is in 2001 gepromoveerd aan de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht op het onderwerp 'empowerment' in de humanistisch geestelijke begeleiding en de vrouwenhulpverlening (De paradox van kracht en kwetsbaarheid. Empowerment in de feministische hulpverlening en humanistisch raadswerk. Amsterdam: SWP, 2001). Ze heeft gewerkt als onderzoeker en docent aan de Universiteit voor Humanistiek en aan Keele University (Engeland) en uiteenlopende onderzoeksprojecten geleid en uitgevoerd op het brede terrein van zorg, welzijn, gezondheidsbevordering en educatie, met als centrale thema's: participatie en empowerment, diversiteit, waarden en professionalisering. Van 2009 tot en met 2018 was ze als lector verbonden aan Fontys Hogescholen, waar ze onderzoeksprogramma's leidde rondom 'Professionele waarden in kritische dialoog' en 'Persoonsgerichte praktijkvoering in zorg en welzijn'. Daarnaast was ze verbonden aan de Universiteit voor Humanistiek. In september 2018 is zij hier gestart als hoogleraar humanistisch geestelijke verzorging.

Mevrouw dr. ir. Rick Kwekkeboom, lid

Rick Kwekkeboom studeerde na haar eindexamen Gymnasium B Huishoudwetenschappen aan de toenmalige Landbouwhogeschool in Wageningen. Binnen deze studierichting specialiseerde zij zich in maatschappelijke en geestelijke gezondheidszorg. Na projectmedewerker te zijn geweest bij het NIMAWO, startte zij in 1985 als wetenschappelijk ambtenaar bij het Stafbureau Onderzoek van het Directoraat Generaal Welzijn van het ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

In 1991 stapte zij over naar het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) waar zij onderzoek deed naar het lokale beleid en voorzieningenaanbod voor mensen met langdurige beperkingen. In 2001 promoveerde zij op een onderzoek naar het draagvlak en de draagkracht voor de vermaatschappelijking in de geestelijke gezondheidszorg. Tussen 2003 en 2009 combineerde zij haar functie bij het SCP met die van lector Vermaatschappelijking in de Zorg bij Avans Hogescholen. In januari 2010 werd zij lector Community Care bij de Hogeschool van Amsterdam. In 2018 werden naam en onderzoeksprogramma van het lectoraat gewijzigd in 'Langdurige zorg en ondersteuning'.

De heer dr. Derk Jan Kiewiet, lid

Derk Jan Kiewiet studeerde Wiskunde en Psychologie aan de Universiteit Groningen. Hij promoveerde in 1994 in de management- en organisatiewetenschappen met een proefschrift genaamd 'The formalization of information'. Tijdens en na zijn promotie werkte hij als associate professor aan Faculteit Management en Organisatie van de University Groningen. Van 2008 tot 2013 werkte hij in het bedrijfsleven bij o.a. als manager business development bij Loyalis. Sinds 2013 werkt hij voor Hogeschool Windesheim en is hij als directeur verantwoordelijk voor het Strategic Entrepreneurship Research Centre.

BIJLAGE 2 Programma visitatie CHE

Maandag 4 april 2022

08.45-09.00	Ontvangst commissie
09.00-09.30	Gezamenlijke kennismaking en opening met gebied
09.30-10.30	Visie op onderzoek, organisatie en aansturing door management <ul style="list-style-type: none"> - Voorzitter CvB - Lid CvB - Directeur Onderzoek - Directeur Onderwijs - Lector Informele Netwerken en Laatmoderniteit
10.30-10.45	Intern beraad
10.45-12.15	Onderzoeksprogramma en lectoraten <ul style="list-style-type: none"> - Lector Jeugd en Gezin - Lector Informele Netwerken en Laatmoderniteit - Lector Samen Divers - Lector Dienstbaar Organiseren - Lector Diversiteit en Professionaliteit - Lector Zingeving in Nieuwe Geloofsgemeenschappen - Lector Zorg voor Voeding en Gezondheid - Adviseur kwaliteitszorg onderzoek
12.15-13.00	Lunch en intern beraad
13.00-13.40	Showcases: impact op het werkveld <p><i>Showcase: Strategische ontwikkeling Regio Food Valley en Regio Deal</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Lector Dienstbaar Organiseren - Lector Zorg voor Voeding en Gezondheid - Directeur Regio Food Valley - Voorzitter Federatie Ondernemers Valleiregio - Alliantie Voeding in de Zorg - Docent-onderzoeker - Student <p><i>Showcase: Christelijke professie in landelijke regio</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Associate lector Christelijke Professie - Bestuurder Woord en Daad - Geestelijk verzorger Lelie Zorg Groep - Docent-onderzoeker PABO - Student WUR en junior onderzoeker - Student <p><i>Werkplaats Sociaal Domein in gemeente Ede</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Lector Informele Netwerken en Laatmoderniteit - Projectcoördinator - Wethouder gemeente Ede - Adviseur Sociale Basis en Preventie, gemeente Ede - Docent-onderzoeker - Werkveldpartner Dien je Stad - Hoofd maatschappelijk werk bij Opelia - Docent - Student
15.00-15.30	Intern beraad
15.30-16.30	Showcases: Impact op kennisdomein <ul style="list-style-type: none"> - Lector Jeugd & Gezin - Postdoc - Docent-onderzoeker - Manager gezinshuizen

	<ul style="list-style-type: none"> - Beleidsmedewerker beroepsvereniging voor gezinsouder - Nederlands Jeugdinstituut - Student - Student en gezinshuisouder - Lector Zingeving in Nieuwe Geloofsgemeenschappen - Professor VU - Docent-onderzoeker - Student
16.30-17.00	Intern beraad

Dinsdag 5 april 2022

08.45-09.00	Ontvangst commissie
09.00-10.30	Showcases: Impact op onderwijs <ul style="list-style-type: none"> - Directeur onderwijs en opleidingsdirecteur PABO - Directeur CHE voor Professionals en opleidingsdirecteur Social Work - Lector Samen Divers - Lector Jeugd en Gezin - Leerkracht 't Speelkwartier en PLG begeleider - Docent Educatie, docent-onderzoeker en PLG-docent - Student PABO - Student master Contextuele benadering en zelfstandig gezinshuisouder
10.30-11.00	Pending issues <ul style="list-style-type: none"> - Directeur onderzoek en opleidingsdirecteur Theologie en Godsdienst & Levensbeschouwing - Lector Zorg voor Voeding & Gezondheid - Lector Jeugd en Gezin - Lector Informele Netwerken en Laatmoderniteit - Adviseur onderzoek
11.00-12.00	Intern beraad
12.00-12.30	Terugkoppeling

BIJLAGE 3 Bestudeerde documenten

- CHE Zelfevaluatie Rapport Onderzoek 2014-2021
- Bijlage A. Monitor Doorwerking Onderzoek 2020 - 2021
- Bijlage B. Jaarplan Onderzoek 2021-2022
- Bijlage C. Analyse SPRONG kader
- Bijlage D. Onderzoeksvisie CHE
- Bijlage E. Showcases Doorwerking Onderzoek
- Bijlage F. Lectorale redes
- Bijlage G. Onderzoeksprofiel De kracht van relaties
- 00. Overzicht Kennisproducten CHE Onderzoek

Bestudeerde producten CHE Onderzoek

- Noordeggraaf, M. en Melse, J. (2020). *Een relationele route tot gedeeld opvoederschap. Op weg naar het begeleiden van ouders en gezinshuisouders in het samen opvoeden van jongeren die in een gezinshuis wonen*. Beeldverhaal.
- Kroeze, W. Algra, H. Hell, M. van, Veen, Y van der, Groenendijk-van Woudenbergh, T. *Samenwerken met wijkverpleegkundigen en POH'ers* (2020). In: Nederlands tijdschrift voor voeding & diëtik 75(T)
- Groenendijk-van Woudenbergh GJ, van Hell-Cromwijk MC, van der Veen YJJ, Algra HF, Kroeze W. *Facilitators and barriers for promoting healthy eating among primary care patients: results of a qualitative study among practice nurses*. Fam Pract. 2022 Jan 19;39(1):144-149. DOI: 10.1093/fampra/cmab092. PMID: 34482402.
- Dekker, W. *Reader 4,5 daagse training Dialogische Gespreksvoering binnen netwerkgesprekken*.
- Dekker, W. (2020). *Ergens bij horen; Een discoursanalyse naar gezinsconcepten in het sociaal werk (dissertatie)*. Amsterdam: Van Genneep.
- <https://inclusief-opleidingen.platformsamenoopleiden.nl/#/>. Deze werkomgeving is een voorbeeld van een beroepsproduct 2021 die momenteel met vijf pabo's wordt gepilot.
- Bom, K en Stoppels, S. (red). (2021). Kerk en theologie, *Themanummer 'Heil'*, jrg. 72, nr. 3, 106 pp.
- Stoppels, S. (red). (2021). Inspirare, *Themanummer 'Heil in de eenentwintigste eeuw'*.
- Boon-Bart, A. & Kievit, H. *Regio Foodvalley naar een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Een analyse van de aansluiting van het reguliere onderwijsaanbod op de vraag vanuit de arbeidsmarkt*. Christelijke Hogeschool Ede: Ede.
- Boon-Bart, A. & Kievit, H. *Cross-sectorale circulaire innovatie. Hoe organiseren we concreet samenwerking rondom innovatie die dienstbaar is aan en zorgt voor impact op de circulaire economie?* Christelijke Hogeschool Ede: Ede.
- Robert van Putten, *De dreiging van een gesloten samenleving keren. Levensbeschouwelijk perspectief op goed bestuur in onzekere tijden*, Tijdschrift voor Religie, Recht & Beleid 12(2) (2021), 82-98.
- Reitsma, B. (2021). *Over de grenzen van religie*. Webinar.

Hobéon

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
+31 (0)70 30 66 800
info@hobeon.nl
www.hobeon.nl